

NOTÍCIES

Jornades d'Història Contemporània 2021

El divendres 23 d'abril de 2021 varen tenir lloc les Jornades d'Història Contemporània, esdeveniment que permeté la posada en comú d'algunes de les darreres investigacions vinculades a la història contemporània que s'han realitzat durant els últims anys.

L'edició que corresponia a les Jornades d'Història Contemporània de l'any 2020 no es pogué dur a terme a conseqüència del confinament decretat pel Govern espanyol a causa de la covid. Per aquesta mateixa qüestió i per tal d'oferir unes jornades segures per a la salut dels assistents, es decidí que les jornades corresponents al curs acadèmic 2020-21 es realitzarien en format telemàtic, a través de la plataforma de videoconferències Zoom.

La primera sessió va englobar ponències de temes diversos. La intervenció inicial tractà sobre les primeres republicanes i les lliurepensadores a Mallorca i Menorca des de 1868 fins a 1900; la segona explicà el conflicte laboral que es produí a la Companyia de Tramvies de Palma el 1919 i 1920 i il·lustrà quin va ser el paper de Llorenç Bisbal en aquell succés. La creació de l'espai polític de l'esquerra nacionalista –les eleccions municipals de 1979 i 1983– va ser el tema de què es tractà durant la tercera ponència i, a partir de l'estudi plasmat al llibre *¡Ha llegado España! La política del franquisme a Catalunya (1938-1977)*, s'explicà l'evolució del franquisme català al llarg de la dictadura. Les dues següents intervencions es basaren en temes relacionats amb les identitats i els nacionalismes: la cinquena ponència parlà sobre la identitat insular a les Illes Balears i la sisena il·lustrà sobre el debat actual entre la tribarrada i la quadribarrada. Finalment, es tancà la primera sessió amb la presentació del Laboratori de Turisme Cultural de la Universitat de les Illes Balears, aprovat pel Consell de Direcció de la Universitat de les Illes Balears el 16 de febrer de 2021.

La Guerra Civil fou el tema que marcà la segona sessió de les jornades. S'inicià el torn de l'horabaixa amb una ponència sobre història local, la qual se centrava en la transició democràtica al municipi d'Algaida des de 1975 fins a 1983. La intervenció següent explicà la cartografia del passat subterrani de Maó, és a dir, els dos ponents exposaren la metodologia que havien seguit per realitzar aquest projecte centrat a descobrir i catalogar tots els refugis antiaeris construïts a Maó durant els anys del conflicte fratricida espanyol. La tercera ponència parlà sobre Itàlia, el Regne Unit i l'ocupació de Mallorca des de 1936 fins

Cartell de les Jornades d'Història Contemporània 2021. Disseny realitzat pel Vicerektorat de Campus Digital i Transmèdia
Font: Universitat de les Illes Balears.

a 1939 i, enllaçant amb el paper d'Itàlia durant la Guerra Civil a l'illa balear, la quarta ponència il·lustrà alguns aspectes clau de la biografia del Comte Rossi i la pervivència d'aquesta figura en la memòria històrica. Posteriorment, s'explicà la situació viscuda pels presoners dels camps de concentració a Mallorca durant 1936 i 1942; s'exposà la gènesi i la trajectòria del captiveri viscut pels republicans balears al Gulag soviètic i es tancà aquesta segona sessió amb una ponència centrada en el pensament d'Albert Camus en relació amb la política i els mitjans de comunicació del nostre temps.

Després de totes aquestes ponències basades en investigacions de caire internacional i balear, durant aquell mateix capvespre, s'inaugurà la tercera sessió, la qual estigué focalitzada en les presentacions de diferents llibres publicats entre els anys 2020 i 2021. Les obres que es presentaren foren: *Per millorar de fortuna. Història i memòria de l'emigració mallorquina (1830-1930)* (Documenta Balear, 2020); *Aten Martí, 1889-1936. Anticlericalisme i compromís republicà* (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2020); *Historia de las Baleares 1780-2017. De la crisis del Antiguo Régimen a la actualidad* (Documenta Balear, 2021) i *El triomf de Joan March. Les eleccions a Corts d'abril de 1923* (Leonard Muntaner, 2020). Es parlà sobre els diversos volums que componen la col·lecció de còmic *Història de la Humanitat* (Dolmen Editorial) i es tancà la sessió amb les exposicions dels llibres *L'espanyolització de Mallorca* (El Gall Editor, 2020) i *Bernat Nadal i Crespí. Un bisbe d'inspiració lul·liana* (Illa Edicions, 2020).

Al llarg de les diferents sessions que formaren les jornades, hi intervingueren professors de la Universitat de les Illes Balears, professors de la Universitat Autònoma de Barcelona, professors de secundària, doctors, doctorands i investigadors. A més, entre els assistents es trobaven alumnes de grau i de màster, encara que també hi havia altres espectadors que no presentaven cap tipus de vinculació amb la Universitat de les Illes Balears, però que, així i tot, no es volgueren perdre les diverses explicacions centrades en la història contemporània.

L'organització va anar a càrrec del Grup d'Estudi de la Cultura, la Societat i la Política al Món Contemporani, el Centre d'Estudis i Documentació Contemporània (CEDOC) i el Departament de Ciències Històriques i Teoria de les Arts de la Universitat de les Illes Balears. Hi col·laboraren el Servei d'Activitats Culturals, la Facultat de Filosofia i Lletres i el Vicerectorat de Projecte Cultural, Universitat Oberta i Seus Universitàries de la Universitat de les Illes Balears.

En definitiva, les 21 ponències que formaren aquestes jornades permeteren mostrar les darreres investigacions que s'han efectuat en el camp de la història contemporània. D'aquesta manera, a partir de les diferents explicacions sobre temes diversos, es procurà ampliar el coneixement existent en la nostra àrea històrica i enriquir el discurs actual, a partir dels debats i les reflexions produïdes durant les diferents sessions de les jornades.

A causa de les circumstàncies donades per la pandèmia i per primer pic en la història de les Jornades d'Història Contemporània, s'hagueren de realitzar en format virtual. En canvi, el fet de no haver-les pogut dur a terme presencialment no ha impedit que, un any més, s'hagi ofert un espai per presentar investigacions i intercanviar sabers relacionats amb la història contemporània.

Així doncs, a pesar de tots els impediments que es puguin donar i sent conscients de la bona acollida que, enguany, han tingut les Jornades d'Història Contemporània, es demostra que les ciències socials i les humanitats continuen interessant els estudiosos i la societat en general, i esperem que mai no cessin les investigacions i el coneixement vinculat a la història contemporània.

Marina Castillo Fuentesal
Universitat de les Illes Balears